

**YEDİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ BİLİM,
TEKNOLOJİ VE TOPLUM ÖĞRENME ALANINA YÖNELİK AKADEMİK
BAŞARILARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

İsmail Hakan AKGÜN*

Öz

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de yedinci sınıf sosyal bilgiler dersinde yer alan “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında öğrencilerin akademik başarılarının ne düzeyde olduğunu çeşitli değişkenler açısından tespit etmektir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modeli ile yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak akademik başarı testi kullanılmış ve elde edilen verilerden öğrencilerin akademik başarılarının; cinsiyet, ebeveyn eğitim düzeyi, yerleşim yeri ve aile gelir düzeyi değişkenleri bakımından ne düzeyde olduğu incelenmiştir. Araştırma sonucunda Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanında öğrencilerin akademik başarılarının orta düzeyde olduğu, cinsiyet ve anne eğitim düzeyinin akademik ortalamaya istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etki etmediği görülmüştür. Ayrıca baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin akademik başarılarının ilkokul olan öğrencilere göre ve şehirde yaşayan öğrencilerin akademik ortalamalarının köyde yaşayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aile gelir düzeyi bakımından ise 1501 TL’nin altında olan öğrencilerin akademik başarılarının, daha yüksek gelirli olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Sosyal bilgiler, bilim, teknoloji ve toplum, akademik başarı.

**INVESTIGATION OF 7th GRADE STUDENTS’ LEVEL OF
ACHIEVEMENT ON THE SCIENCE, TECHNOLOGY AND
SOCIETY LEARNING SPACE IN SOCIAL STUDIES IN TERMS OF
SOME VARIABLES**

Abstract

The aim of this study is located in the seventh grade social studies in Turkey, “Science, Technology and Society” of the students in the learning space that is to determine what level of academic achievement in terms of different variables. Research is done with scanning model of the quantitative research methods. The data collection tool as students’ academic achievement, academic achievement test and obtain the data were used; gender, parental education level, in terms of place of residence and family income level variables were examined as to what level. In conclusion Science, Technology and Society in the learning that students are at an intermediate level of academic achievement, academic average of gender and mother’s level of education has been shown to be statistically significant effect. In addition, parental education level of academic achievement than students with elementary and middle school students who have been found to be significantly higher than students living in the village of academic average student living in the city. In terms of family income is under 1501 Turkish

* Yrd. Doç. Dr.; Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fak. Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, hakanakgun02@hotmail.com.

Lira for students' academic success, were found to be significantly higher than students with low income.

Keywords: Social studies, science, technology and society, academic achievement.

Giriş

Sanayi Devrimi ile birlikte insan gücüne ve tarıma dayalı ekonomik yapı yerini makineleşme ve seri üretime bırakmıştır. Özellikle bu dönemden sonra dünyada bilim ve teknolojiye çok hızlı ilerlemeler olmuştur. Bu ilerlemeler toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel yapısını etkilemiştir. Bireylerin bilim ve teknoloji alanlarında dünyada meydana gelen gelişmelere uyum sağlaması ve bu gelişmelerden faydalanabilmesi ise çok önemlidir. Bu bağlamda Türkiye de vatandaşlarını dünyadaki bu gelişmelere uyum sağlayabilecek şekilde yetiştirmek istemektedir. Buna bağlı olarak eğitimin her kademesinde bilim ve teknolojiye yönelik bilgiler çeşitli derslerde bulunmakla beraber özellikle 4-7. sınıflarda okutulmakta olan sosyal bilgiler derslerinde geniş yer tutmaktadır.

Sosyal bilgiler “hemen her bakımdan değişen ülke ve dünya koşullarında, bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır” (Öztürk, 2009: 4). Türkiye’de sosyal bilgiler dersinin en önemli amaçlarından biri bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmak; bir diğeri ise bilimsel düşünceyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmektir (MEB, 2006: 6).

Sosyal bilgiler dersinin dokuz öğrenme alanından biri olan “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı bu amaçları gerçekleştirmek için oluşturulmuştur. Bu öğrenme alanında bilim ve teknolojiye ait temel kavramlar, coğrafya, tarih, ekonomi, vatandaşlık ve yönetim bilimlerinin ilke ve kavramlarından yararlanılarak verilir (NCCS, 2008: 28). Öğrencilerin şu sorular üzerinde muhakeme yapmaları hedeflenir:

- Yeni teknoloji yerini aldığı eskisinden her zaman daha mı iyidir?
- Yeni teknolojilerin nasıl beklenmedik büyük sosyal değişimlere sebep olduğuyla ilgili neler öğrenebiliriz?
- Teknolojinin giderek artan hızıyla nasıl baş edebiliriz?
- Çok sayıda insanın teknolojiye faydalanabilmesi için teknolojiyi nasıl yönetebiliriz?- Giderek teknoloji bağımlısı olunan bir dünyada ana değerlerimizi ve inançlarımızı nasıl koruyabiliriz? (NCCS, 2008: 28) Türkiye’de 4-7. sınıf sosyal bilgiler dersinde “Bilim Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanına ilişkin bazı bilgilere Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Sosyal Bilgiler Dersi Bilim Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı

Sınıf	Öğrenme alanı	Üniteler	Kazanım Sayıları	Oran (%)	Süre/ Ders saati
4	Bilim, Teknoloji ve Toplum	İyi ki Var	6	11	12
5	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Gerçekleşen Düşler	6	11	12
6	Bilim, Teknoloji Ve Toplum	Elektronik Yüzyıl	5	12	10
7	Bilim, Teknoloji Ve Toplum	Zaman İçinde Bilim	5	12	11

4 ve 5. sınıf öğrencileri bu öğrenme alanında; yaratıcı, eleştirel ve bilimsel düşüncenin bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin temeli olduğunu öğrenir; bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgiye ulaşmada teknolojiyi kullanma becerisi kazanırlar. Öte yandan, teknolojilerin günlük hayatları ile ne derece ilişkili olduğunu öğrenirken bazı teknolojik ürünlerin doğaya verdiği zararları tartışırlar (MEB, 2006: 64).

Bu öğrenme alanında 6 ve 7. sınıf öğrencileri ise; 21. yüzyılda bilim ve teknolojiadaki bazı gelişmelerden hareketle gelecekteki yaşamda ortaya çıkabilecek yeni konular hakkında fikir yürütürler. Telif hakları ve patentin bilimsel gelişmelerdeki etkisini tartışarak bilimsel çalışmaların yasalarla korunduğunu fark ederler. Tarih öncesi dönemlerde ilk insanların basit aletleri yapmasıyla başlayan süreçten günümüze kadar uygarlıkların bilim ve teknolojiye katkılarına örnekler verirler. Böylece bilim mirasının oluşum sürecini günümüze kadar özetleyerek yaratıcı, eleştirel ve bilimsel düşünce ile bilim ve teknolojiadaki gelişmeler arasındaki paralellik fark etmeleri sağlanır (MEB, 2005: 100).

Doğal olarak sosyal bilgiler derslerinde yukarıda belirtilen konuların yer alması öğrencilerin bu konuları tam olarak öğrendikleri anlamına gelmemektedir. Yapılan literatür incelemesinde bilim, teknoloji ve toplum konularında öğrenme düzeyinin ne ölçüde olduğuna yönelik çalışmaların Türkiye’de yok denecek kadar az olduğu görülmüştür. Literatürde görülen bu boşluğu doldurmak amacıyla yapılan bu çalışmada; sosyal bilgiler dersi 7. Sınıf “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında öğrencilerin öğrenme düzeyinin çeşitli değişkenler açısından ne ölçüde olduğu sorusuna cevap aranmıştır.

Yöntem

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu araştırma modelinde araştırmaya konusu olan olay, birey ya da nesne

kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır ve onları her hangi bir şekilde değiştirme veya etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2007: 77).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Sosyal Bilgiler Eğitimi 7. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Adıyaman il merkezi ve Kahta ilçesinde eğitim veren ilköğretim okulları oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Demografik Bilgiler

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	79	54,1
	Erkek	67	45,9
Anne Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	10	6,8
	İlkokul	99	67,8
	Ortaokul	28	19,2
	Lise	9	6,2
	Üniversite	-	-
	Okuryazar değil	4	2,7
Baba eğitim düzeyi	İlkokul	68	46,6
	Ortaokul	47	32,2
	Lise	22	15,1
	Üniversite	5	3,4
	Okuryazar değil	4	2,7
Yerleşim Yeri	Köy	71	48,6
	Şehir	75	51,4
Ailenin Gelir Düzeyi	0-750	63	43,2
	751-1500	62	42,5
	1501-2500	17	11,6
	2500 ve üstü	4	2,7

Araştırmaya 1 köy 3 şehir okulu olmak üzere toplam 4 okuldan 146 öğrenci katılmıştır. Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %54,1’i kız, %45,9’u erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim düzeyine bakıldığında %67,8’inin ilköğretim, %19,2’sinin ortaokul, %6,2’sinin lise mezunu, %6,8’inin ise okuryazar olmadığı görülmektedir. Aynı şekilde baba eğitim düzeyine bakıldığında %2,7’sinin okuryazar olmadığı, %46,6’sının ilköğretim, %32,2’sinin ortaokul, %15,1’inin lise, %3,4’ünün üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyine bakıldığında ise %43,2’sinin 0-750 TL, %42,5’inin 751-1500 TL, %11,6’sının 1501-2500 TL, %2,7’sinin 2500 ve üstü olduğu

görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %48,6'sı köy, %51,4'ü ise şehirde öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak; sosyal bilgiler dersi 7. sınıf “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında bulunan “Zaman İçinde Bilim” ünitesiyle ilgili öğrencilere kazandırılması öngörülen beş kazanımda öğrencilerin akademik başarılarının ne düzeyde olduğunu belirlemek için her kazanımla ilgili 8 soru olmak üzere toplam 40 sorudan oluşan çoktan seçmeli (1 doğru 3 çeldirici şıklı) başarı testi geliştirilmiştir. Testteki maddeler hazırlanırken ders kitaplarından, yardımcı kaynak kitaplarından, üniteye yönelik hazırlanan soru bankalarından, yazılı sınav sorularından yararlanılmış ayrıca bazı sorular araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Başarı testi hazırlandıktan sonra üç uzman ve iki alan öğretmeninin görüşlerine sunulmuş olup geri dönütler doğrultusunda bazı maddeler testten çıkarılarak yeni maddeler eklenmiş ve bazı maddeler üzerinde değişiklikler yapılmıştır. Bunun akabinde hazırlanan başarı testi bir Türkçe öğretmene dil ve anlatım yönünden incelenilerek bazı imla hataları düzeltilmiş ve pilot uygulamada kullanılmak üzere teste son hâli verilmiştir.

Hazırlanan başarı testi, pilot uygulama olarak Adıyaman merkez ve merkez köylerden oluşan 6 okulda konuyu işlemiş sınıflarda eğitim gören 190 (n= 190) öğrenciye uygulanmıştır. Başarı testinin güvenirlik analizi ITEMAN (Item and Test Analysis Program) programı ile yapılmış, testin güvenirlik kat sayısı 0.853 bulunmuştur. Bu sonuca göre pilot uygulamada kullanılan başarı testinin güvenilir olduğu söylenilebilir.

Nihai teste son şeklini vermek üzere başarı testinin madde güçlük indeksi ve madde ayırtıcılık indeksi tespit edilerek madde ayırt etme gücü .30'un üzerinde olan sorulardan her kazanım için 5 soru seçilmiş ve 25 soruluk nihai test oluşturulmuştur. Nihai testin madde analiz sonuçları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Başarı Testi Madde Analiz Sonuçları

Soru No	Maddenin Güçlük Derecesi (Prop. Correct)	Maddenin Ayırt Etme Gücü (Disc. Index)	Soru No	Maddenin Güçlük Derecesi (Prop. Correct)	Maddenin Ayırt Etme Gücü (Disc. Index)
1	.52	.42	13	.58	.47
2	.71	.41	14	.43	.43
3	.58	.47	15	.49	.30
4	.52	.50	16	.48	.47
5	.63	.52	17	.44	.38
6	.56	.52	18	.59	.50
7	.37	.42	19	.48	.39
8	.46	.39	20	.57	.69
9	.43	.41	21	.41	.60
10	.50	.50	22	.51	.58

11	.74	.59	23	.44	.45
12	.49	.37	24	.53	.58
			25	.37	.50

Araştırmada kullanılan akademik başarı testinin Tablo 3'ten analiz sonuçları incelendiğinde testte kullanılan maddelerin güçlük derecesinin .37 ile .74 arasında oldukları görülmektedir. Bir başka ifadeyle başarı testi kolay ve zor maddelerden oluşmaktadır. Madde güçlük indeksi 0.00 ile 1.00 arasında değişen değerler alabilen bir yüzde değeridir. Bu değer 1'e yaklaşması katılımcıları büyük çoğunluğunun soruya doğru cevap verdiğini, dolayısıyla kolay bir soru olduğunu ifade ederken bu değer sifira yakın olması ise sorunun zor bir soru olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda başarı testinin daha güvenilir olması amacıyla testte kolay, zor ve orta güçlükte sorulara yer verilmiştir. Başarı testlerinde kullanılan maddelerin doğru cevaplanma oranını ifade eden madde güçlük oranlarının 0.50 civarında olması beklenir (Büyüköztürk *vd.*, 2013: 123). Tablo 3 incelendiğinde araştırmada kullanılan akademik başarı testindeki maddelerin madde güçlük oranı ortalamasının 0.51 olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre akademik başarı testinin güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Tablo 3'ten araştırmada kullanılan akademik başarı testinin madde ayırt etme gücü indeksi incelendiğinde ise maddelerin .30 ile .69 arasında değiştiği görülmektedir. Madde ayırt edicilik değerleri: ≥ 0.40 : madde çok iyi; 0.30 ile 0.39 arasında bir değer alan madde iyidir bu değerde bir maddede düzeltme yapılmayabilir ama küçük geliştirmeler yapılabilir; 0.20 ile 0.29: arasında bir değer ise maddenin düzeltilerek geliştirilmesi önerilir; < 0.20 : ise madde ölçekten çıkarılmalıdır şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk *vd.*, 201: 123). Tablo 3'ten başarı testinin madde analizi sonuçları incelendiğinde akademik başarı testinde yer alan maddelerin ayırt etme indeksi ortalamasının ise 0.47 olduğu görülmektedir. Bu değer çok iyi madde (≥ 0.40) değerinin oldukça üstündedir. Buna bağlı olarak araştırmada kullanılan başarı testinin iyi ve kullanılabilir bir test olduğu söylenebilir.

Verilerin analizi

Verilerin analizinde SPSS 21 paket program kullanılmıştır. Ölçek yoluyla toplanan veriler SPSS programı ile çözümlenerek tablolar oluşturulmuştur. Analiz aşamasında frekans, ortalama, bağımsız gruplarda t-testi, ANOVA testi ve anlamlı fark grubunu bulmak için Scheffe testi yapılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Araştırma sonuçlarına ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanları ile İlgili Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanındaki akademik başarılarını tespit etmek amacıyla ortalama ve standart sapma hesaplanmış, sonuçlar Tablo 4’te gösterilmiştir

Tablo 4: Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Yönelik Puanlarının Ortalaması

	N	Min.	Max.	\bar{X}	ss
Kazanım düzeyleri	146	2	25	13,83	4,79

Tablo 4’te “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı başarı testinden öğrencilerin alabileceği en düşük puanlar ile en yüksek puanlar gösterilmiştir. Ayrıca tablo 4’te araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarı testinden almış oldukları not ortalamasının $\bar{X} = 13,83$ olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre araştırmaya katılan 146 öğrencinin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanıyla ilgili bilgi düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Cinsiyet Açısından Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanındaki akademik başarılarına ilişkin cinsiyet faktörünün etkisini ölçmek için bağımsız gruplarda t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	t	p.
Kız	79	13,81	4,54	-0,50	.960
Erkek	67	13,85	5,10		

Tablo 5’te görüldüğü üzere, hem erkeklerin ($\bar{X} = 13,85$) hem de kızların ($\bar{X} = 13,81$) akademik başarıları orta düzeydedir. Bağımsız t-testi sonuçlarına göre erkeklerin akademik başarılarının kızlarınkine göre daha yüksek olduğu ($t = -0,50$, $p > .05$), ancak bu farkın cinsiyetler arasında istatistik olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Açısından Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanındaki akademik başarılarına ilişkin anne eğitim düzeyinin etkisini ölçmek üzere ANOVA testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Anne Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	ss	F	Sig (p.)
Okur-yazar değil	9	13.10	4.48		
İlkokul	99	13,46	4,94		
Ortaokul	28	14,46	4,12	1,499	,218
Lise	9	16,67	4,87		
Toplam	146	13,83	4,79		

Tablo 6’da görüldüğü üzere Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanında öğrencilerin akademik başarıları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermemektedir. Ancak annesi lise mezunu olan öğrencilerin aritmetik ortalamasının ($\bar{X} = 16,67$) diğer tüm seçeneklerden daha yüksek olduğu ve annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin aritmetik ortalamalarının ($\bar{X} = 14,46$) annesi ilkokul mezunu olan ya da okuma yazması olmayan öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Açısından Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanındaki akademik başarılarına ilişkin baba eğitim düzeyinin etkisini ölçmek üzere ANOVA testi yapılmış, anlamlı fark bulunan grubu tespit etmek amacıyla ise Dunnett’s C testi yapılarak sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	ss	F	Sig (p.)	Anlamlı Fark
Okuryazar değil	4	,25	4,99			
İlkokul	68	12,51	4,63			
Ortaokul	47	15,06	4,30			

Lise	22	15,73	5,275	4,333	,002	3-2
Üniversite	5	15,40	1,94			
Toplam	146	13,83	4,79			

Tablo 7’de görüldüğü üzere babanın eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin akademik ortalamasının artış gösterdiği (üniversite $\bar{X} = 15,40$, lise $\bar{X} = 15,73$, ortaokul $\bar{X} = 15,06$, ilkokul $\bar{X} = 12,51$, okuryazar değil $\bar{X} = 9,25$) tespit edilmiştir. Baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrenciler ile ilkokul olan öğrenciler arasında baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ($p = ,002 < 0.05$) görülmüştür.

Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Yerleşim Yerine Göre Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanındaki akademik başarılarına ilişkin yerleşim yeri faktörünün etkisini ölçmek üzere bağımsız gruplarda t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Yerleşim Yerine Göre T-Testi Sonuçları

Yerleşim Yeri	N	\bar{X}	ss	t	p.
Köy	71	11,20	4,15	-7,620	.000
Şehir	75	16,32	3,96		

Tablo 8’den öğrencilerin akademik başarıları yerleşim yerine göre incelendiğinde şehirde yaşayan öğrencilerin akademik ortalamasının ($\bar{X} = 16,32$) köyde yaşayan öğrencilerin akademik ortalamasından ($\bar{X} = 11,20$) yüksek olduğu ve istatistiki olarak şehirde yaşayan öğrenciler lehine anlamlı fark bulunduğu ($p = ,000 < 0.05$) görülmektedir.

Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Ailenin Geliri Açısından Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanındaki akademik başarılarına ilişkin ailenin gelir düzeyi faktörünün etkisini ölçmek üzere ANOVA testi yapılmış, anlamlı fark bulunan grubu tespit etmek amacıyla ise Dunnett’s C testi yapılarak sonuçlar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Öğrencilerin “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testi Puanlarının Aile Gelirine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ailenin Gelir Düzeyi	N	\bar{X}	ss	F	Sig (p.)	Anlamlı Fark
0-750	63	12,44	4,61			
751-1500	62	14,19	4,89			3-1,
1501-2500	17	17,29	3,42	5,402	,002	3-2
2500 ve üstü	4	15,25	2,75			
Toplam	146	13,83	4,79			

Tablo 9’den anlaşılacağı üzere, ailenin gelir düzeyine göre öğrencilerin akademik ortalamasının genel olarak artış gösterdiği (2500 ve üstü $\bar{X} = 15,25$ - 1501-2500 $\bar{X} = 17,29$ - 751-1500 $\bar{X} = 14,19$ - 0-750 $\bar{X} = 12,44$) tespit edilmiştir. Aile gelir düzeyi 1501-2500 olan öğrencilerin akademik ortalamalarının, gelir düzeyi 1500 ve altı olan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Çalışmada yedinci sınıf sosyal bilgiler dersi “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında yer alan “Zaman İçinde Bilim” ünitesiyle öğrencilere kazandırılması amaçlanan beş kazanımın öğrencilerde gerçekleşme oranının genel olarak orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre çağımızın en önemli özelliklerinden olan ve hayatın her alanında karşılaşılarak istifade ettiğimiz bilim ve teknoloji konularında öğrencilerin akademik başarılarının iyi sayılabilecek bir düzeyde olmadığı görülmektedir.

“Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında öğrencilerin akademik başarılarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analizde erkek öğrencilerin akademik başarılarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu, ancak bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür. Çelickan (2010) “Sosyal Bilgiler Dersi Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanının Aktif Öğrenme Yöntemleri ile İşlenmesinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi” isimli çalışmasında bu sonucun aksine kız öğrencilerin akademik ortalamalarının daha yüksek olduğunu ancak bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını tespit etmiştir. Oruç ve Akgün (2010) ise yedinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinin konularından olan grafik okuma ve hazırlama becerisini kazanma düzeylerini

belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada öğrencilerin akademik başarılarının cinsiyete göre değişmediğini belirlemiştir. Çalışmanın sonucu ile belirtilen bu çalışmaların sonuçları paralellik göstermektedir.

“Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında akademik başarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla yapılan analizde; öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi ile akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı; ancak anne eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerde öğrenme düzeyinin de arttığı görülmüştür. Akademik başarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla yapılan analizde ise genel olarak öğrencilerin baba eğitim düzeyi arttıkça akademik başarılarının da artış gösterdiği tespit edilmiştir. İstatistiksel olarak ise babasının eğitim düzeyi ortaokul olan öğrenciler ile ilkokul olan öğrenciler arasında baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu bağlamda Gelbal (2008) anne eğitim düzeyinin yüksek ve çocuk sayısının düşük olması durumunda çocukların akademik başarılarında artış olduğunu tespit etmiştir. Bu konuda Keith at al. (1998) ise ebeveynlerin çocuklarının eğitim sürecine dâhil olarak çocuklarına destek olmalarının öğrencilerin akademik başarısında önemli bir etkiye sahip olduğunu belirtmektedirler. Zira genel olarak ebeveynlerin eğitim düzeyi arttıkça çocuklarının eğitimleriyle olan ilgilerinin de arttığı bilinen bir gerçektir.

“Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında öğrencilerin akademik başarılarının yerleşim yerine göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik yapılan analizde; şehirde yaşayan öğrencilerin akademik ortalamalarının köyde yaşayan öğrencilerin akademik ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Coşkun ve Samancı (2012) il ve ilçe merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu tutumlarının ve sosyal becerilerinin köylerde yaşayan öğrencilere göre yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bu durumun en önemli sebepleri arasında Türkiye’de şehirlerdeki ulaşım olanaklarının, şehir okullarının fiziki alt yapısının ve şehir okullarındaki eğitim ortamlarının sağladığı olanakların köylerden daha iyi olması gösterilebilir. Ayrıca özellikle bu araştırmanın yapıldığı Adıyaman bölgesinde köy okullarında öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin iş yaşamına aktif olarak katıldıkları ve bazı öğrencilerin yılın belirli dönemlerinde mevsimlik iş göçüne dâhil olarak eğitim süreçlerine sağlıklı bir şekilde devam edemedikleri ve tüm bu olumsuzlukların akademik başarıyı düşürebileceği unutulmamalıdır.

“Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında öğrencilerin akademik başarılarının aile gelir düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik yapılan analizde; aile geliri arttıkça genel olarak öğrencilerin akademik da arttığı tespit edilmiştir. Ailesinin gelir düzeyi 1501-2500 TL olan öğrencilerin akademik ortalamalarının ailesinin gelir düzeyi 751-1500 ve 0-750 TL olan

öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulguya göre aile gelirine göre akademik başarıya etkileyen miktar 1501 TL'den yüksek olmasıdır. Bu miktar araştırmanın yapıldığı tarih itibarıyla Türkiye'deki asgari ücretin yaklaşık iki katına tekabül etmektedir. Bu durum Gelbal'ın (2008) ekonomik durumu iyi olan ailelerin çocuklarına değişik eğitim olanakları sunabilmeleri ve onlara çeşitli yönlerden akademik destek verebilme güçlerinin akademik başarılarını olumlu yönde etkileyebileceği ifadesiyle açıklanabilir.

Araştırmada sonucunda ulaşılan bulgular çerçevesinde şu önerilerde bulunulmuştur:

Yedinci sınıf sosyal bilgiler dersinde yer alan “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı kazanımlarının öğrencilerde istenilen düzeyde gerçekleşmesi amacıyla gerek ders kitabında gerekse öğrenci çalışma kitaplarında bu konuya yönelik etkinliklere ve görsel unsurlara daha fazla yer verilebilir. Kazanımlara uygun özel öğretim yöntemleri ve çeşitli öğretim materyalleri bu konunun öğretim sürecinde işe koşularak öğrenme düzeyi ve kalıcılık artırılabilir. Çalışma sonucunda da görüldüğü üzere ebeveynlerin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerde akademik başarı da artmaktadır buna bağlı olarak en azından ebeveynlere çocuklarının öğretim süreciyle ilgili çeşitli konularda seminerler verilebilir. Öğrencilerde akademik başarılarının artırılmasına yönelik yapılmış akademik çalışma sonuçları öğretmenlere konferans, seminer ve hizmet içi eğitim yoluyla aktarılarak öğretmenler bilgilendirilebilir. Köy okullarının fiziki olanakları ve öğretim ortamlarında iyileştirmeler yapılmalıdır zira çalışma sonucunda şehir okullarının akademik başarıların daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca gelir düzeyi düşük olan ailelere çocuklarının eğitim giderleriyle ilgili olarak çeşitli ekonomik destekler sağlanabilir, bu çalışmada gelir düzeyi arttıkça öğrencilerde akademik başarının da arttığı görülmüştür. Son olarak öğrencilerde öğrenme düzeyinin artırılmasına yönelik akademik çalışmaların yapılması teşvik edilmelidir.

Kaynaklar

- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö.E., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- COŞKUN, N. ve SAMANCI, O. (2012). İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Sosyal Beceri Düzeyi ile Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumların Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 2, 32-41.
- ÇELİKCAN, Ş. (2010). *Sosyal Bilgiler Dersi Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanının Aktif Öğrenme Yöntemleri ile İşlenmesinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- GELBAL, S. (2008). Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyoekonomik Özelliklerinin Türkçe Başarısı Üzerinde Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 150, 1-13.
- KARASAR, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- KEITH, T. Z., KEITH, P. B., KIMBERLY, J. Q., SPERDUTO, J., SANTILLO, S. and KILLINGS, S. (1998). Longitudinal Effects of Parent Involvement on High School Grades: Similarities and Differences Across Gender and Ethnic Groups. *Journal of School Psychology*, 36, 335-362.
- MEB. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. 7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (2006). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- National Council for the Social Studies (2008), *Expectations of Excellence: Curriculum Standards for Social Studies*. Washington DC: National Council for the Social Studies.
- ORUÇ, Ş. ve AKGÜN, İ. H. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler 7. Sınıf Öğrencilerinin Grafik Okuma Becerisini Kazanma Düzeyleri. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 51-58.
- ÖZTÜRK, C. (2009). *Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinler Arası Bir Bakış*. (ed. ÖZTÜRK, C.). Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, s. 2-30
- YILMAZER, A. ve DEMİR, S. B. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine ve Sosyal Bilgiler Öğretmenine Karşı Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 1705-1718.